

הכנסת
מרכז המחקר והמידע

י"ג בסיוון תשע"ז

7 ביוני 2017

לכבוד

חברת הכנסת עליזה לביא

יושבת ראש ועדת המשנה למאבק בסחר בנשים ובזנות

שלום רב,

הנדון: תכניות חינוכיות בבתי ספר שמטרתן מניעת זנות ומניעת צריכת זנות

לבקשתך, להלן מידע על תוכניות חינוכיות למניעת זנות ולמניעת צריכת זנות. בראשית המסמך יוצג בקצרה הצורך בתוכניות חינוך למניעת זנות וצריכת זנות, ובהמשכו ייבחן קיומן של תוכניות כאמור בבתי ספר בישראל. המסמך מתבסס על מידע שהתקבל ממשד החינוך ומארגונים שהמשרד ציין שמעבירים תכניות חינוכיות בבתי ספר. מהמסמך עולה שכיום אין בבתי הספר תכניות ייעודיות למניעת זנות ולמניעת צריכת זנות. משרד החינוך הכין בשיתוף עם עמותת עלם תכנית הנוגעת בנושאים אלו, והיא נמצאת כיום בשלבי הטמעה. תכניות חיצוניות הקשורות במידה זו או אחרת למניעת זנות ומניעת צריכת זנות מופעלות על ידי מכון תודעה ומרפאת לוינסקי של משרד הבריאות.

1. תכניות חינוכיות למניעת זנות ולמניעת צריכת זנות

הצורך בפעולות חינוך למניעת זנות בקרב בני נוער

באפריל 2016 פרסמו משרד הרווחה והשירותים החברתיים והמשרד לביטחון הפנים ממצאי סקר שמטרתו היתה לאמוד את היקף תופעת הזנות בישראל. ממצאי הסקר הביאו להערכה לפיה יש בישראל כ-11-12 אלף אנשים בזנות, מהם כ-95% נשים ונערות. הערכה נוספת שעלתה מממצאי הסקר נגעה לגילן של העוסקות בזנות, ולפיה כ-89% מהן בגירות וכ-11% קטינות; לעניין גיל הכניסה למעגל הזנות, הוערך כי כ-19% מהנשים העוסקות בזנות, נכנסו למעגל הזנות לפני גיל 18 וכ-29% מהן בגיל 18-24; שלוש (כ-0.5%) מהנשאלות בסקר החלו לעסוק בזנות לפני גיל 12.¹ לנוכח הגיל הצעיר שבו נערות מתחילות לעסוק בזנות - גיל שאינו מאפשר בחירה חופשית ומודעת - עולה הצורך להתחיל בפעולות חינוך למניעת זנות כבר בגיל צעיר.

הצורך בפעולות חינוכיות למניעת זנות, והיעדרן במערכת החינוך בישראל, עלו גם בדוח מבקר המדינה משנת 2014 בנושא "טיפול הרשויות בתופעה של ניצול קטינים לזנות". על פי הדוח, "משרד החינוך לא יזם פעולות הסברה בקרב תלמידים במערכות החינוך בנוגע לתוצאות של קיום יחסי מין בתמורה לאתנן כלשהו ולא פעל להעלות למודעות התלמידים את התופעה של ניצול קטינים לזנות ואת הסכנות הגלומות בה. המשרד לא הכשיר את צוותי החינוך במערכות השונות לזיהוי קטינים המנוצלים לזנות". בהתייחסותו של משרד החינוך לביקורת זו נאמר, כי פרק בנושא מניעת זנות נמצא בשלבי פיתוח וכי פרק זה אמור

¹ משרד הרווחה והשירותים החברתיים והמשרד לביטחון הפנים, [הסקר הלאומי על תופעת הזנות בישראל](#), אפריל 2016. במסגרת הסקר רואיינו 609 נשים ונערות ו-152 גברים ונערים במעגל הזנות.

להיכלל בתכנית "כישורי חיים" לבתי הספר העל-יסודיים; בהמשך המסמך נביא התייחסות עדכנית לפרק זה.²

חינוך למניעת צריכת זנות

מסמך קודם של מרכז המחקר והמידע של הכנסת הציג מחקרים שניתחו את מאפייני לקוחות הזנות.³ מהמחקרים שהוצגו בו עלה, כי לקוחות הזנות מגיעים מכל שכבות החברה, וכי בציבור רווחות תפיסות שונות בעניין צריכת זנות, ובהן למשל: שצריכת זנות אינה מזיקה ואף מסייעת לנשים להתפרנס, שזנות משמשת מענה על אינסטינקט שאינו בר-שליטה ושצריכת זנות היא אמצעי לחינוך מיני של נערים וגברים. מכך עולה, שפעולות חינוך והסברה יכולות להיות יעילות במניעת צריכת זנות ויש לשאול האם לא נדרשות פעולות לשם כך כבר בגיל הנעורים.

תכניות ממוקדות לחינוך למניעת זנות, לעומת תכניות כלליות

יש מחלוקת בדבר הדרך הנכונה לחנך תלמידים למניעת זנות וצריכת זנות. על פי דעה אחת, יש להכליל את נושא הזנות באופן מפורש וברור בין התכניות החינוכיות לבני נוער, על מנת שלא ייווצר מצב שבני נוער אינם נחשפים אליו; הנושא נדון בעבר בדיוני ועדת המשנה של הוועדה לקידום מעמד האישה למאבק בסחר בנשים ובזנות של הכנסת (להלן ועדת המשנה); בין הגורמים התומכים בגישה זו נמצאים ארגונים חברתיים שמטרתם להיאבק בתופעת הזנות.⁴

מנגד, משרד החינוך טען בדיון קודם בנושא כי התייחסות מפורשת וייחודית לנושא הזנות במסגרת תוכניות לבני נוער לא תועיל, היות שהנערות שמגיעות לעסוק בזנות הן קורבן של נסיבות משפחתיות מורכבות שאין אפשרות לפתור על ידי תוכניות בבתי ספר.⁵ באשר להתייחסות ייחודית לצרכני זנות, מסרה נציגת משרד החינוך כי המשרד פיתח תכניות בנושא מניעת ניצול מיני וכי עיקר הפעילות החינוכית צריכה להיעשות בתחום זה.⁶ לפי תפיסת המשרד, תכניות חינוכיות למניעת זנות צריכות להיות חלק מחינוך לשוויון בין המינים, מניעת ניצול מיני וחינוך למיניות בריאה, וכי יש להתייחס לנושא כחלק מכלל מצבי הסיכון שאליהם בני נוער יכולים להיקלע. על פי גישת משרד החינוך, נושאים כמו סחר בבני אדם וזנות, צריכים להיות מוצגים כקצה הרצף בסוגיות הללו.⁷ בסיום דיון שהתקיים בוועדת המשנה בשנת 2013,

² מבקר המדינה, טיפול הרשויות בתופעה של ניצול קטינים לזנות, דוחות על הביקורת בשלטון המקומי, 2014.

³ יונתן ארליך, הלקוחות של תעשיית המין, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 2005.

⁴ בין הדיונים: ועדת המשנה של הוועדה לקידום מעמד האישה למאבק בסחר בנשים ובזנות של הכנסת, ישיבה בנושא "בחירת מדיניות משרד החינוך להסברה על תופעת הזנות בקרב תלמידי חטיבות הביניים וחטיבות עליונות", פרוטוקול מס' 8, 12 בנובמבר, 2013. ועדת המשנה של הוועדה לקידום מעמד האישה למאבק בסחר בנשים ובזנות של הכנסת, ישיבה בנושא "בחירת מדיניות משרד החינוך להסברה על תופעת הזנות בקרב תלמידי חטיבות הביניים וחטיבות עליונות בהשתתפות מנהל המינהל הפדגוגי – דיון המשך – מצב ההסברה בבתי הספר בהיבט של המודעות לזנות", פרוטוקול מס' 24, 17 בנובמבר, 2014. ועדת המשנה של הוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי למאבק בסחר בנשים ובזנות, ישיבה בנושא: "1. הצגת התוכנית החינוכית 'חיים ברשת' ככלי להתמודדות עם זנות ברשת הדיגיטלית ומצב יישומה בפועל. 2. מעקב אחר יישום התוכנית 'התנהגות מינית מסכנת ומעורבות קטינים בזנות'". פרוטוקול מס' 5, 20 ביוני 2016.

⁵ דברי שוש צימרמן, מנהלת אגף תכניות סיוע ומניעה במשרד החינוך, וועדת המשנה של הוועדה לקידום מעמד האישה למאבק בסחר בנשים ובזנות של הכנסת, ישיבה בנושא "בחירת מדיניות משרד החינוך להסברה על תופעת הזנות בקרב תלמידי חטיבות הביניים וחטיבות עליונות", פרוטוקול מס' 8, 12 בנובמבר, 2013.

⁶ ש.ס.

⁷ ועדת המשנה של הוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי למאבק בסחר בנשים ובזנות, ישיבה בנושא: "1. הצגת התוכנית החינוכית 'חיים ברשת' ככלי להתמודדות עם זנות ברשת הדיגיטלית ומצב יישומה בפועל. 2. מעקב אחר יישום התוכנית 'התנהגות מינית מסכנת ומעורבות קטינים בזנות'". פרוטוקול מס' 5, 20 ביוני 2016.

נעתרה נציגת משרד החינוך לבקשת יושב הראש דאז חה"כ דוד צור, ומסרה כי המשרד יבחן מחדש את שילוב נושא הזנות בין תכניות המניעה.⁸

2. תכניות של משרד החינוך⁹

על פי תשובת משרד החינוך על שאלת מרכז המחקר והמידע של הכנסת, **המשרד אינו מפעיל תכניות ייחודיות למניעת זנות או למניעת צריכת זנות**. עם זאת, המשרד עוסק בנושא במסגרת תכניות רחבות יותר, וזאת בשני היבטים – **היבט מניעת**, שעיקרו חינוך והסברה והיבט **טיפול** – שעיקרו זיהוי ואיתור אוכלוסייה בסיכון. להלן המידע שמסר המשרד על פעולותיו בהיבטים אלו.

- **היבט מניעת** – **חינוך והסברה** בנושאים שונים, אישיים וחברתיים, שיכול להיות להם קשר לעיסוק בזנות ולצריכת זנות בגיל ההתבגרות ובגיל מבוגר. בהיבט זה כלולות סוגיות כמו מיניות בריאה, בחירה מודעת, פיתוח קשר זוגי מכבד והדדי, עמידה בלחצים וקבלת החלטות במצבים מורכבים. כמו כן, כלולות סוגיות כמו מניעת פגיעה וניצול מיני, ומצבי סיכון כמו פגיעה באינטרנט וקיום יחסי מין מזדמנים.

משרד החינוך מתייחס לנושאים אלה במסגרת התכנית "כישורי חיים" – תכנית חובה בבתי ספר לבני כל הגילאים (כיתות א'-י"ב). במסגרת תכנית זו, בתי הספר חייבים לעסוק בנושא המיניות, אולם הם אינם חייבים לעסוק באופן ייחודי בנושא הזנות.

- **"להיות יקר ערך, מוגן והוגן"** היא אחת מתכניות "כישורי חיים", שנמצאת כעת בשלבי הטמעה במערכת החינוך. התכנית, שנכתבה בשיתוף פעולה עם עמותת "עלם", מיועדת לכיתות י"א-י"ב והיא **אינה תכנית חובה**. התכנית עוסקת בחיזוק מנגנוני חוסן ושמירה עצמית, באחריות חברתית וקבלת החלטות במצבי מצוקה ופיתוי, בזיהוי מצבי סיכון של ניצול ופגיעה בזנות, בסימנים מסייעים לזיהוי תלמידים ותלמידות בסיכון לניצול ופגיעה בזנות ובהימנעות ממצבי קורבנות או פגיעה וניצול. משך התכנית - חמישה מפגשים בני שעה וחצי, אך **לא כל המפגשים מתייחסים לנושא הזנות**.¹⁰ הכנת התכנית הסתיימה לא מכבר, אך כאמור, היא **עדיין אינה מועברת בבתי הספר**; בעת כתיבת המסמך, התוכנית נמצאת בשלב **ההטמעה**, דהיינו – הדרכת מדריכי היחידה למיניות ופגיעה מינית של השירות הפסיכולוגי הייעוצי של משרד החינוך (להלן: שפ"י) בפרטיה; מדריכים אלו של היחידה אמורים להדריך את היועצות החינוכיות של בתי הספר שמתכוונות להפעיל את התכנית.¹¹ נציין כי **גם בדיון בוועדת המשנה שהתקיים לפני שנה, נאמר כי התכנית בשלבי הטמעה**.¹² אין בידי משרד החינוך מידע על מספר היועצות החינוכיות שהודרכו עד כה.¹³

⁸ דברי שוש צימרמן, מנהלת אגף תכניות סיוע ומניעה במשרד החינוך, שם.

⁹ עינת לוק, מנהלת אגף תכניות סיוע ומניעה, שפ"י, משרד החינוך, הועבר על ידי הילה פאר סיקרון, לשכת מנכ"ל משרד החינוך, דואר, 20 באפריל 2017.

¹⁰ שם. משרד החינוך, המנהל הפדגוגי, שפ"י, אגף תכניות סיוע ומניעה, היחידה למיניות ומניעת פגיעה בילדים ובני נוער, שיעור חשוב בלהיות יקר ערך, מוגן והוגן. תת פרק לחטיבה העליונה במסגרת תכנית "כישורי חיים" בנושא: מעורבות בהתנהגות מינית מתוך פיתויים או לחצים, תשע"ז. התכנית נכתבה על ידי הילה סגל, איריס (מנדה) בן יעקב, נטע ידיד ואורית ברג.

¹¹ איריס (מנדה) בן יעקב, מנהלת היחידה למיניות ולפגיעה מינית בשפ"י, שיחת טלפון, 5 ביוני, 2017.

¹² דברי איריס (מנדה) בן יעקב, מנהלת היחידה למיניות ולפגיעה מינית בשפ"י, ועדת המשנה של הוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי למאבק בסחר בנשים ובזנות, ישיבה בנושא: "1. **הצגת התוכנית החינוכית "חיים ברשת" ככלי להתמודדות עם זנות ברשת הדיגיטלית ומצב יישומה בפועל**. 2. מעקב אחר יישום התוכנית "התנהגות מינית מסכנת ומעורבות קטינים בזנות". פרוטוקול מס' 5, 20 ביוני 2016.

¹³ איריס (מנדה) בן יעקב, מנהלת היחידה למיניות ולפגיעה מינית בשפ"י, שיחת טלפון, 5 ביוני, 2017.

עוד עולה מתשובת משרד החינוך, כי בעת כתיבת המסמך התכנית מותאמת רק לתלמידי החינוך הממלכתי וכי בכוונת המשרד להתאימה גם למגזרים אחרים; מן המשרד נמסר כי ככל הנראה התאמה זו תסתיים עד לסוף שנת הלימודים הבאה.¹⁴ תכנית "להיות יקר ערך, מוגן והוגן" אינה מפרידה בין תלמידות לתלמידים המשתתפים בה ואף אינה מתייחסת בנפרד לסיכון שבו נתונות נערות לעומת נערים.¹⁵

• **היבט טיפולי – זיהוי ואיתור**, ליווי והפניה לטיפול של בני נוער המצויים בסיכון או שעוסקים בזנות. משרד החינוך הסביר בתשובתו לשאלתנו, כי **סימני הזיהוי של מצבי הסיכון השונים הם דומים, וכי יש לברר את מקור הסיכון ומאפייניו**. עיקר פעולת משרד החינוך בהיבט זה היא **הדרכה והכשרה של הצוות החינוכי** – ובכלל זה יועצים חינוכיים, פסיכולוגים חינוכיים ומדריכים ביחידה למיניות ומניעת פגיעה בילדים ובני נוער – **בתחום האיתור של נוער בסיכון**; פעולות אלו נערכות בכל הארץ, במגזר הממלכתי, הממלכתי-דתי, החרדי ובחברה הערבית.¹⁶ אמנם פעולות אלו לא נועדו למניעת זנות, אך הן יכולות לסייע באיתור מוקדם של נערות ונערים עם כניסתם למעגל הזנות.¹⁷

על פי תשובת משרד החינוך, **המשרד אינו מקצה תקציב ייחודי לנושאים ספציפיים המועברים במסגרת תכנית "כישורי חיים"** (ובניהם למניעת זנות וצריכת זנות). עם זאת, המשרד מסר כי הוא עורך ימי הדרכה בנושא, וכי עלות ימי ההדרכה (במסגרת של יום הדרכה שבועי במשך שנה) הינה כ-43,000 ש"ח. במסגרת זו, מדריכי היחידה למיניות ומניעת פגיעה, הכוללת 40 מדריכים ו-11 פסיכולוגים חינוכיים, מדריכים את היועצים החינוכיים.¹⁸

3. תכניות חיצוניות המופעלות בבתי הספר

ארגונים שונים בישראל, הפועלים למאבק בתופעת הזנות ולסיוע לעוסקות בזנות, צברו ידע וניסיון בתחום. לאור זאת, עולה האפשרות לשלבם בתכניות חינוכיות למניעה של זנות ושל צריכת זנות. להלן נביא מידע על מעורבותם של מכון תודעה ומרפאת לוינסקי של משרד הבריאות בפעילות למניעה של זנות ושל צריכת זנות, הנערכת בבתי ספר.

¹⁴ שם, עינב לוק, מנהלת אגף תכניות סיוע ומניעה, שפ"י, משרד החינוך, הועבר על ידי הילה פאר סיקרון, לשכת מנכ"ל משרד החינוך, דוא"ל, 20 באפריל 2017. איריס (מנדה) בן יעקב, מנהלת היחידה למיניות ולפגיעה מינית בשפ"י, שיחת טלפון, 5 ביוני, 2017.

¹⁵ משרד החינוך הוסיף בתשובתו כי במסגרת "כישורי חיים", יש תוכניות נוספות בתחום המיניות, אך הן אינן עוסקות במישרין בזנות; התכניות הן: "זה לא מין זו פגיעה"; "התבגרות מכבדת ומכובדת" ו"חיים ברשת" – תכניות אלו עוסקות בהתנהגויות פגיעה ולחץ חברתי בהקשר המיני, זוגיות וזיהוי מעגל האלימות בקשר זוגי ובפורנוגרפיה. עינב לוק, מנהלת אגף תכניות סיוע ומניעה, שפ"י, משרד החינוך, הועבר על ידי הילה פאר סיקרון, לשכת מנכ"ל משרד החינוך, דוא"ל, 20 באפריל 2017. בנוסף, תכנית בין-משרדית בנושא מיניות נמצאת בשלבי הכנה – תכנית זו מיועדת לכל המגזרים – כולל החברה הדתית והחברה הערבית התכנית נבנית בשיתוף פעולה עם גיוינט-אשלים. איריס (מנדה) בן יעקב, מנהלת היחידה למיניות ולפגיעה מינית, שפ"י, שיחת טלפון, 5 ביוני, 2017.

¹⁶ עינב לוק, מנהלת אגף תכניות סיוע ומניעה, שפ"י, משרד החינוך, הועבר על ידי הילה פאר סיקרון, לשכת מנכ"ל משרד החינוך, דוא"ל, 20 באפריל 2017.

¹⁷ להרחבה בעניין הכשרות הצוותים העוסקים בפעולות אלו ראו במסמך קודם של מרכז המחקר והמידע של הכנסת: אהוד בקר ושלי מזרחי-סימון, [הכשרות לבעלי תפקידים העובדים עם נפגעות תקיפה מינית](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מרץ 2017.

¹⁸ עינב לוק, מנהלת אגף תכניות סיוע ומניעה, שפ"י, משרד החינוך, הועבר על ידי הילה פאר סיקרון, לשכת מנכ"ל משרד החינוך, דוא"ל, 20 באפריל 2017.

מכון תודעה¹⁹

מכון תודעה הוקם על ידי עמותת מהפך תודעתי, ומטרתו להעלות את המודעות בציבור ובקרב קובעי המדיניות להיקף תופעת הזנות ותוצאותיה.²⁰ המכון מעביר סדנאות והרצאות לנוער ולצעירים. עיקר פעילותו בקרב בני נוער, צעירים וצעירות, מתבצעת במסגרת תנועות הנוער ומתנדבי שנת-שירות (שחלקם עובדים עם בני נוער בסיכון) ומקצת מפעילותו מתקיימת בבתי ספר. לדברי נטלי לוי-אוחנה, מנהלת פרויקטים והסברה במכון, הדרכות בנושא הזנות מתקיימות בכיתות י"א-י"ב, ובשפה העברית בלבד, היות שאין למכון תודעה מנחים בשפה הערבית. **בשנת הלימודים תשע"ו קיימה העמותה סדנאות בתשעה בתי ספר תיכון לכ-240 תלמידות ותלמידים, כולם מהמגזר הממלכתי, ורובם מאזור המרכז**; עלות סדנא של שעה וחצי לכל בית ספר הינה כ-400 ש"ח. הסדנאות הן חד-פעמיות ואינן מותאמות לנוער בסיכון; לוי-אוחנה ציינה כי המכון החל בתהליך לאישור התכנית על ידי משרד החינוך, אולם המשרד השהה את התהליך.²¹ מכון תודעה מתכנן להפעיל סדנאות לנוער בסיכון, ואף להציע סדרת מפגשים שמטרתם להתייחס לנושאים כמו פורנוגרפיה וחשפנות.²²

בתשובת מכון תודעה לשאלותינו, **עלו קשיים בהפעלת תכניות חינוכיות למניעת זנות בבתי הספר**, וביניהם חוסר עניין של הצוות החינוכי בסדנאות, לנוכח תפיסתם את נושא הזנות כ"לא הולם"; חסמים בהגעה למגזרים הדתיים; וכן קושי תקציבי המונע פעילות בבתי ספר נוספים.²³

מרפאת לוינסקי²⁴

מרפאת לוינסקי של לשכת הבריאות תל אביב היא מרפאה קהילתית למחלות מין ו-HIV והיא עורכת שתי תכניות הסברה:

- **"מין מוגן גופנית ונפשית"** – התכנית למניעת פגיעה גופנית ונפשית בעצמי ובאחר, הפונה לבני נוער, צעירים, צעירות ואסירות שחוו פגיעה מינית ולאנשי המקצוע שעובדים עמן. **תכנית זו אינה מופעלת בקרב כלל תלמידי בתי הספר**, אלא בפנימיות, בהוסטלים של חסות הנוער, ב"בתים חמים"²⁵ ובמסגרות אלטרנטיביות לנוער ולצעירים וצעירות בקצה הרצף, היות **שבקרב אוכלוסיות אלו יש סיכון מוגבר להיות במעגל הזנות ואף לצרוך זנות**.
- **"Safe sex הסברה"** – תכנית הסברה לבני נוער, סטודנטים וחיילים – תכנית זו מתייחסת בעיקר לפן הבריאות של יחסי מין, מתוך הדגשת ערך כבוד האדם ושלמות הגוף. **נציין כי לערכים אלה יש קשר למניעת זנות, אך תכנית זו אינה ייעודית לכך**.

¹⁹ נטלי לוי-אוחנה, מנהלת פרויקטים והסברה, מכון תודעה, שיחת טלפון 23 במאי 2017.

²⁰ עמותת מהפך תודעתי (ע"ר), תאריך כניסה לאתר: 5 ביוני 2017.

²¹ נטלי לוי-אוחנה, מנהלת פרויקטים והסברה, מכון תודעה, שיחת טלפון 23 במאי 2017, דואל, 28 במאי 2017.

²² שם, דואל, 28 במאי 2017.

²³ שם.

²⁴ יעל גור, מנהלת מרפאת לוינסקי, לשכת הבריאות תל אביב, דואל, 24 במאי, 2017.

²⁵ בתים חמים הם מסגרות טיפוליות יומיות שניתנים בהן מענים טיפוליים, חברתיים, לימודיים ותרבותיים. משרד הרווחה, תקנון עבודה סוציאלית, בית חם לנערות וצעירות בסיכון ובמצוקה, הוראה 4.17, תאריך תחולה: 1 בספטמבר 2011.

מרכז המחקר והמידע של הכנסת ביקש ממרפאת לוינסקי נתונים על הפעלת התכנית אולם עד למועד סגירת המסמך הנתונים לא התקבלו.

שיתוף פעולה של משרד החינוך עם ארגונים חיצוניים

כאמור, בידי ארגונים שונים יש ידע וניסיון מעשי בהתמודדות עם נושא הזנות; עד לאחרונה, נראה שלא היה שיתוף פעולה מסודר בין משרד החינוך לבין הארגונים. בדיון בוועדת המשנה שהתקיים ב-2013, קראו **ארגונים הנאבקים בתופעת הזנות למשרד החינוך לשתפם בהכשרת יועצות חינוכיות על ידי המשרד**.²⁶ בהקשר זה מסרה למשל נטלי לויין-אוחנה, מנהלת פרויקטים והסברה במכון תודעה, כי לאחרונה משרד החינוך ערך הדרכה ליועצות בתי ספר בנושא הזנות, אולם נציגי הארגונים לא שותפו בה.²⁷

נציין כי על פי תשובת משרד החינוך לשאלתנו, עד כה לא היה שיתוף בינו לבין העמותות, אולם לאחרונה התקיימה פגישת היכרות של ארגונים אלו עם משרד החינוך, במטרה לבסס שיתופי פעולה.²⁸

בכבוד רב,

ד"ר נורית יכימוביץ-כהן

מרכז המחקר והמידע של הכנסת

אישור: אורלי אלמגור-לוטן, ראש צוות

²⁶ באטריז רוזן-כץ, מנהלת "אופק נשי", סיוע לנשים שורדות רחוב; נעמה ריבלין, מנהלת פרויקט "סלעית", סיוע לנשים במעגל הזנות; עידית הראל-שמש, מכון "תודעה" למען נפגעי ונפגעות תעשיית המין. וועדת המשנה של הוועדה לקידום מעמד האישה למאבק בסחר בנשים ובזנות של הכנסת, ישיבה בנושא "בחירת מדיניות משרד החינוך להסברה על תופעת הזנות בקרב תלמידי חטיבות הביניים וחטיבות עליונות", פרוטוקול מס' 8, 12 בנובמבר, 2013.

²⁷ נטלי לויין-אוחנה, מנהלת פרויקטים והסברה, מכון תודעה, שיחת טלפון 23 במאי 2017.

²⁸ משרד החינוך, אגף א' שרות פסיכולוגי ייעוצי, אגף תכניות סיוע ומניעה, מכתב, 20 באפריל 2017, הועבר על ידי הילה סיקרון-פאר, מתאמת קשר עם הכנסת ב-24 באפריל 2017. לא נכתב סיכום רשמי של המפגש. נטלי לויין-אוחנה, מנהלת פרויקטים והסברה, מכון תודעה, דואל, 28 במאי 2017.

